BETÆNKNING

Afgivet af Anlægsudvalget

Vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tiltræder anordning om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af søloven

Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, formand
Medlem af Inatsisartut Gerth Mikaelsen, næstformand
Medlem af Inatsisartut Hans-Erik Enoksen
Medlem af Inatsisartut Ane Hansen
Medlem af Inatsisartut Bentiaraq Ottosen

Udvalget har efter 1. behandlingen den 8. oktober 2026 under EM2026 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslaget har til formål at indføre regler om ansvar og forsikringspligt ved fjernelse af skibsvrag i Grønland. Dette sker ved, at Grønlands Selvstyre tiltræder en anordning, der blandt andet sætter sølovens kapitel 8 a i kraft for Grønland.

Efter reglerne påhviler ansvaret for omkostninger til lokalisering, afmærkning og fjernelse af vrag som udgangspunkt den registrerede ejer. Ejere af skibe med en bruttotonnage på 20 eller derover skal have en godkendt forsikring eller anden økonomisk sikkerhed. For skibe med en bruttotonnage på 300 eller derover stilles der desuden krav om et forsikringscertifikat.

Anordningen ændrer ikke Inatsisartutlov nr. 43 af 23. november 2017 om bortfjernelse af skibe og vrag i havne. Forslaget følger op på Anlægsudvalgets indstilling fra 2017 om at undersøge muligheden for en forsikringspligt på området.

EM2026/239
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00239

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen var der bred opbakning til princippet om, at skibsejere som udgangspunkt selv skal bære ansvaret for fjernelse af skibsvrag. Der blev samtidig lagt vægt på hensynet til miljøet, sejladssikkerheden og havnenes anvendelse.

En væsentlig del af debatten vedrørte de økonomiske konsekvenser for fartøjsejerne, særligt mindre fiskere og lokale erhvervsdrivende, samt de forventede besparelser for Selvstyret. Der blev desuden rejst spørgsmål om håndteringen af eksisterende vrag, uklare ejerforhold, fartøjer under forsikringsgrænsen og ansvarsfordelingen mellem myndighederne.

Forslaget blev på denne baggrund henvist til Anlægsudvalget med henblik på nærmere behandling af de rejste spørgsmål.

Høringssvar

Forslaget var i offentlig høring fra den 7. april til den 7. maj 2026. Materialet blev efterfølgende sendt i høring hos kommunerne med frist den 31. august 2026.

Høringssvarene viste overordnet tilslutning til princippet om, at udgifter ved vragfjernelse bæres af skibsejeren frem for det offentlige. Kommuneqarfik Sermersooq pegede på en række udfordringer ved reglernes praktiske anvendelse. Kommunen rejste blandt andet spørgsmål om håndteringen af mindre fartøjer, uklare ejerforhold, den praktiske gennemførelse af vragfjernelse samt myndighedernes ansvar ved bugsering.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Naalakkersuisut oplyser, at Selvstyret årligt afholder udgifter på flere millioner kroner til vragfjernelse. Forslaget forventes at reducere disse udgifter.

Forsikringspligten vil samtidig medføre udgifter for de fartøjsejere, der omfattes af ordningen, samt i visse tilfælde mindre administrative udgifter.

Skriftlige spørgsmål

Udvalget har stillet skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut om forsikringspligtens omfang, de økonomiske konsekvenser, håndteringen af efterladte vrag samt myndighedernes ansvarsfordeling.

Naalakkersuisut har i en besvarelse af 19. oktober 2026 oplyst, at 117 skibe forventes omfattet af forsikringspligten, og at der endnu ikke udbydes særskilte vragfjernelsesforsikringer i Grønland. Besvarelsen belyser desuden Selvstyrets hidtidige udgifter og de fortsatte udfordringer med vrag fra fartøjer uden forsikringspligt eller med uklare ejerforhold.

Naalakkersuisuts besvarelse vedlægges betænkningen som bilag.

EM2026/239
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00239

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget finder det hensigtsmæssigt, at det økonomiske ansvar for vragfjernelse i højere grad placeres hos fartøjsejerne. Udvalget vurderer, at en forsikringspligt kan bidrage til en mere effektiv håndtering af skibsvrag og samtidig mindske risikoen for, at udgifterne påhviler det offentlige.

Udvalget finder imidlertid, at ordningens virkning i væsentlig grad afhænger af, om fartøjsejerne reelt har adgang til forsikring på rimelige vilkår. Det er derfor væsentligt, at forsikringspligten ikke medfører uforholdsmæssige økonomiske byrder, særligt for mindre erhvervsdrivende.

Udvalget bemærker samtidig, at en forsikringspligt ikke i sig selv sikrer en hurtigere fjernelse af efterladte vrag. Effektiv håndhævelse, klare ansvarsforhold og praktiske muligheder for bortskaffelse er ligeledes afgørende. Udvalget finder derfor, at der fortsat er behov for at styrke den samlede håndtering af skibsvrag, herunder de tilfælde, som falder uden for forsikringsordningen.

Endelig finder udvalget, at forslagets virkninger bør vurderes i et bredere perspektiv end de direkte økonomiske besparelser. En mere effektiv vragfjernelse kan også forbedre havnenes kapacitet, mindske miljømæssige risici og skabe bedre vilkår for den maritime erhvervsaktivitet.

Udvalgets indstillinger

- Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

EM2026/239
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00239

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Justus Hansen

Formand

Gerth Mikaelsen

Næstformand

Hans-Erik Enoksen

Ane Hansen

Bentiaraq Ottosen

EM2026/239
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00239